

Автор статті:

Маргарита Черкавська,
магістрантка
спеціальності «Соціальна робота»

Науковий керівник:

Зоя Залібовська-Ільніцька,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальних технологій

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПЕНСІОНЕРІВ ТА ОДИНОКИХ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ ГРОМАДЯН

Постановка проблеми. В Україні соціальне обслуговування є одним з пріоритетних соціально-економічних напрямів діяльності у сфері соціального забезпечення. Відповідно до ЗУ «Про соціальні послуги» від 2003 року соціальні послуги трактуються як комплекс соціальних заходів направлених на підтримку окремих осіб та груп населення з метою подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності [1].

Аналіз наукових досліджень. Кількість наукових публікацій щодо проблеми діяльності територіальних центрів соціального обслуговування свідчить про увагу з боку вчених різних шкіл, напрямів і галузей науки. Зазначимо, що Н. В. Кирилович досліджувала технології соціально-педагогічної підтримки як засобу активізації людей похилого віку в закладах соціального обслуговування, Т. О. Голубенко вивчала патронаж людей похилого віку, С. М. Шилова досліджувала педагогічний супровід соціалізації людей похилого віку в стаціонарних установах. Водночас, у галузі методики соціально-педагогічної діяльності в умовах територіального центру соціального обслуговування ця важлива у прикладному плані проблема до цього часу системно не розглядалась.

Виклад основного матеріалу Діяльність територіальних центрів соціального обслуговування є одним з ключових елементів системи соціального забезпечення населення. Метою є надання комплексу реабілітаційних, медичних, правових, психологічних та інших заходів, які спрямовані на окремі соціальні групи. Важливим завданням постає питання поліпшення або відтворення їх життєдіяльності та соціальної адаптації.

Основним об'єктом уваги територіального центру соціального обслуговування є пенсіонери та одинокі непрацездатні громадяни, які опинилися у складних життєвих обставинах та потребують соціальних допомоги. Соціальні послуги можуть надаватися за місцем проживання, в умовах стаціонарного, тимчасового або денного перебування. Зміст соціального обслуговування передбачає комплексний характер і спрямований на надання різноманітних соціальних послуг, направлених на задоволення тих потреб громадян, які спричинені старістю, хворобою, інвалідністю, психологічними проблемами та іншими непередбаченими соціальними факторами [2].

Аналізуючи результати проведеного нами дослідження, на основі карток індивідуальних потреб, доцільно виокремити потреби громадян, які звертаються до Центру, а саме: допомога у самообслуговуванні (35%), потреба у медичному та реабілітаційному обладнанні (31%), потреба у лікуванні (20%), потреба у соціально-побутовій адаптації (14%).

Перелік видів соціальних послуг, які можуть надавати територіальні центри соціального обслуговування визначений нормативно-правовими актами, у тому числі Наказом Міністерства соціального захисту населення [3, с.177].

Головними напрямками роботи центру соціального обслуговування є: виявлення та облік за категоріями громадян, які потребують соціальних послуг; сприяння активізації

можливостей громадян, що обслуговуються Центром своїх потреб; здійснення принципу наступності в наданні різних форм і видів соціальної допомоги; залучення до співпраці організацій різних форм власності, фізичних осіб для надання матеріальної, моральної та іншої підтримки громадянам, які опинилися у важкій життєвій ситуації.

Надання соціальних послуг ґрунтується на принципах адресності та індивідуального підходу, доступності та відкритості, добровільності вибору отримання чи відмови від надання соціальних послуг, гуманності, комплексності, максимальної ефективності використання бюджетних та позабюджетних коштів суб'єктами, що надають соціальні послуги, законності, соціальної справедливості, забезпечення конфіденційності суб'єктами, що надають соціальні послуги, дотримання суб'єктами, що надають соціальні послуги, державних стандартів соціальних послуг, етичних норм і правил [1].

Отже, діяльність територіальних центрів соціального обслуговування передбачає цілу низку соціальних послуг направлених на допомогу пенсіонерам та самотнім громадянам.

Використана література

1. Закон України «Про соціальні послуги» (№ 966-IV від 19.06.2003) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
2. Типове положення про територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг), затверджене постановою Кабінету Міністрів України (N 1417 від 29.12. 2009) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1417-2009-%D0%BF>.
3. Соціальна робота в Україні : перші кроки / під ред. В. І. Полтавця. — К. : Видавничий дім «KM Academia», 2000. — 236 с.